

Directors

Rabbi Elchonon Baron

President

Jack Lyon

Vice President

Rabbi Eliyahu M. Cohen

Treasurer

Rabbinic Advisory Board

Rabbi Mechel Gruss

Rosh Yeshiva, Mayan HaTalmud
Lakewood NJ

Rabbi Yissochor Herzka

Rosh Kollel Zichron Yaakov
Yitzchok
Lakewood NJ

Rabbi Dovid Kamenetsky z"l

Jerusalem Israel

Executive Committee

Brian Brom, CEO

Afrinvest Holdings, South Africa

Joseph Dorfman, CEO

JD Consulting, Brooklyn NY

Meir Gelley, CEO

Nationwide Healthcare

Daniel Moss, Associate

Credit Agricole CIB, New York NY

Avraham M. Muller,

CEO

KosherWest, Lakewood NJ

VšĮ „Žydų paveldas Lite“

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai

S. Daukanto a. 3, LT-01122 Vilnius

El. p. kanceliarija@prezidentas.lt

ATSAKYMAS Į 2026-04-22 RAŠTĄ NR. 20-1506 DĖL VILNIAUS KONCERTŲ IR SPORTO RŪMŲ BEI ŠNIPIŠKIŲ ŽYDŲ KAPINIŲ LIKIMO

Gerbiamas Kancleri P. Zapolskai,

Dėkojame už Jūsų raštą, kuriame išdėstyta Lietuvos Respublikos Prezidento pozicija bei siekis išjudinti šį sudėtingą istorinį ir moralinį klausimą iš aklavietės. Vertiname parodytą dėmesį, tačiau jaučiame pareigą pasidalinti gilesne įžvalga, kuri kyla iš pagarbos tiesai ir protėvių atminimui.

Dėl pastato kilmės ir simbolikos

Turime pripažinti nepatogią tiesą: Vilniaus koncertų ir sporto rūmai savo esme yra autoritarinio sovietinio režimo reliktas, suprojektuotas kaip moderni propagandos priemonė Lietuvos dvasiniam valdymui per masinius renginius. Bandytas šį brutalų sovietinį įrankį, pastatytą ant išniekintų palaikų, sieti su Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo simbolika yra pavojingas istorinis anachronizmas.

Laisvos valstybės tapatybė negali būti konstruojama ant prievartos ir tyčiojimosi iš mirusiųjų pamatų. Sovietinės propagandos įrankio pavertimas laisvės simboliu būtų moralinis pralaimėjimas tiesos fronte. Šiandienos pastangas restauruoti šį „pastatą vauduoklį“ regime ne kaip istorinį būtinumą, o kaip faktų iškraipymą, sukeičiant totalitarinę propagandą su šventa tiesa apie Šnipiškių žemėje besiilsinčius žmones.

Dėl kapinių priežiūros ir autoritetingo atstovavimo

Kapinių valdymas ir priežiūra privalo būti vykdomi garbingai bendradarbiaujant su institucijomis, užtikrinančiomis tikrąjį Lietuvos žydų tradicijos tęstinumą bei ryšį su kapinėse palaidotų žmonių palikuoniais visame pasaulyje.

Gerbdami Lietuvos žydų bendruomenę (LŽB) kaip valstybės politinį partnerį, turime pažymėti, kad ji stokoja religinės kompetencijos ekspertiniu lygiu spręsti kapinių priežiūros ir valdymo klausimų pagal specifinę Lietuvos žydų tradiciją. Norint išpildyti šiuos reikalavimus, būtina pasitelkti tikruosius tarptautinio rabinato atstovus, kurie turi valios ir gebėjimų prisiimti šią atsakomybę. Apgailėstaujant tenka konstatuoti, jog pasiklovimas Londono Europos žydų kapinių išsaugojimo komitetu (CPJCE) dažnai tėra tik „alibi partnerystė“ propagandos teatre, išduodanti valios garbingai bendradarbiauti su autentiškuoju žydų pasauliu stygių.

„Žydų paveldas Lite“ misija ir konkretūs pasiūlymai

Mūsų organizacijos tikslas – ne tik saugoti, bet ir atkurti istorinį teisingumą. Vilniaus žydų Šnipiškių kapinių atkūrimas yra vienas pamatinių mūsų veiklos tikslų. Esame pasiryžę mobilizuoti tarptautinius žmogiškuosius bei finansinius išteklius ir aktyviai įsijungti į politinį dialogą bei sprendimų priėmimą.

Primename, jog dar 2022 m. siūlėme Turto bankui paramą atlikti nepriklausomą pastato techninės būklės analizę, pasitelkiant pasaulyje pripažintą tyrimų kompaniją. Nors tuomet šis pasiūlymas ministerijos pritarimo negavo, šiandien, matydami Prezidentūros iniciatyvą, esame pasirengę:

- 1. Iš naujo teikti siūlymą** Turto bankui ir Vilniaus miesto savivaldybei dėl nepriklausomo techninės būklės audito finansavimo ir vykdymo.
- 2. Užtikrinti kompetenciją**, kad išvados būtų skaidrios ir nepriklausomos nuo politinės konjunktūros.
- 3. Mobilizuoti pasaulio žydų bendruomenę** remti sprendimą, kuris taptų ne dar viena statybų aikštele, o dangaus keršto besišaukiančio nusikaltimo ištaisymu – garbingu memorialu, kurio Lietuvai ir pasauliui reikia labiau nei bet kokio naujo konferencijų centro.

Tikime, kad tikrasis proveržis bus pasiektas tik tada, kai drąsa vadinti dalykus tikraisiais vardais nugalės baimę prarasti sovietinį betoną. Tikroji laisvė prasideda nuo pagarbos tiems, kurie nebegali apsiginti patys.

Su gilia pagarba ir viltimi,

VšĮ „Žydų paveldas Lite“ vadovas